

Projekat finansira
Europska unija

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu ReLOaD

Empowered lives.
Resilient nations.

Analiza dodjele sredstava za civilno društvo iz budžeta Općine Centar

Juni 2018.godine

Sadržaj

Lista tabela	2
Lista grafikona	2
Uvod	3
Situaciona analiza za Općinu Centar	5
Određivanje prioriteta	5
Modeli (su)finansiranja	6
Analiza dodijeljenih sredstava	7
Monitoring i evaluacija uspješnosti	12
Zaključak	12
Preporuke	13

Lista tabela

Tabela 1. Pregled budžeta Općine Centar Sarajevo za period 2015 – 2018. godine i alokacija sredstava za organizacije civilnog društva

Tabela 2. Pregled izdvajanja za boračka udruženja

Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja prema načinu (su)finansiranja

Tabela 4. Pregled izdvajanja za sportske organizacije

Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportska organizacije prema načinu (su)finansiranja

Tabela 6. Objedinjen pregled dodjele sredstava za boračka udruženja i sportske organizacije

Tabela 7. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja

Tabela 8. Pregled raspodjele sredstava po vrsti organizacije

Lista grafikona

Grafikon 1. Pregled dodjele sredstava prema vrsti organizacije za period 2015. - 2017. godine

Grafikon 2. Dodjela sredstava u KM po javnom pozivu za period 2015.-2017.godine

Uvod

Regionalni program lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu – ReLOaD, finansira Evropska unija (EU), a implementira Razvojni program Ujedinjenih nacija (UNDP). ReLOaD je utemeljen na pozitivnim iskustvima projekta Jačanje lokalne demokratije (LOD), koji je u Bosni i Hercegovini provodio UNDP, uz finansijsku podršku EU, i koji služi kao primjer dobre prakse koja je ponuđena kao model za korištenje širom Zapadnog Balkana. Kao regionalna inicijativa, ReLOaD projekat se provodi u Albaniji, bivšoj jugoslovenskoj Republici Makedoniji, Bosni i Hercegovini (BiH), Crnoj Gori, Kosovu*¹ i Srbiji. Specifični cilj je jačanje partnerstava između lokalnih vlasti i civilnog društva na području Zapadnog Balkana, širenjem uspješnog modela transparentnog projektnog finansiranja organizacija civilnog društva (OCD)² iz budžeta jedinica lokalne samouprave (JLS)³, usmjerenog ka većem građanskom učešću u procesima donošenja odluka i unaprjeđenju pružanja usluga u lokalnim zajednicama.

ReLOaD u BiH saraduje sa ukupno 21 partnerskom JLS. Prvih 10 JLS su odabrane putem direktnog poziva koji je bio otvoren samo za JLS koje su učestvovala u nekoj od prethodnih faza LOD projekta. Na ovaj način su odabrane: Banja Luka, Bijeljina, Jablanica, Maglaj, Stari Grad Sarajevo, Teslić, Tešanj, Travnik, Trebinje i Tuzla. Drugu grupu ReLOaD partnerskih JLS čine JLS koje su odabrane putem javnog poziva koji je bio otvoren za sve JLS u BiH koje nisu prethodno učestvovala u LOD projektu. JLS iz druge grupe su: Brod, Bratunac, Centar Sarajevo, Gradačac, Kakanj, Modriča, Pale, Rudo, Sokolac, Vitez i Vogošća.

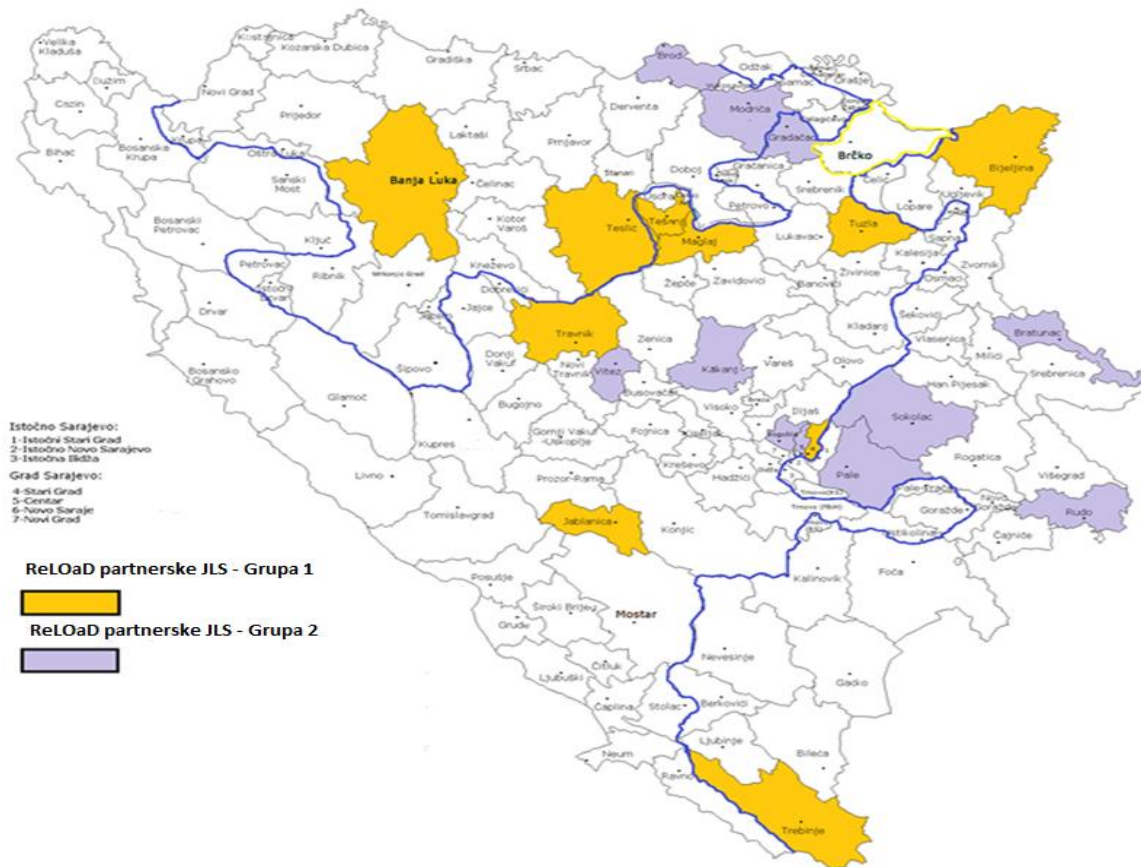
---

¹*Ova oznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom UNSCR 1244 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj Deklaraciji o nezavisnosti.

² U kontekstu analize razlikujemo tri vrste organizacija civilnog društva: nevladine/neprofitne organizacije, sportske organizacije i boračka udruženja, (izuzimajući humanitarne organizacije, karitativne organizacije i vjerske zajednice). Radi lakšeg diferenciranja ovih triju organizacija, skraćenica OCD se koristi isključivo za nevladine/neprofitne organizacije i udruženja građana, a za sve tri vrste organizacija zbirno, koristi se termin – civilno društvo.

³ Jedinice lokalne samouprave su općine, opštine i gradovi te Distrikt Brčko. Svaki od navedenih termina se može ravnopravno koristiti za potrebe ovog dokumenta.

Slika1. Geografski prikaz ReLOaD partnerskih JLS

Jedan od ciljeva ReLOaD projekta je povećanje transparentnosti u dodjeli sredstava za civilno društvo u partnerskim JLS, te je ReLOaD inicirao izradu analize koja će utvrditi trenutno stanje postojećih praksi i procedura u svim partnerskim JLS. U skladu sa situacionom analizom pružiti će se odgovarajuće preporuke za unaprjeđenje transparentnosti u dodjeli sredstava.

U tom smislu, istraživanje je osmišljeno na način da, s jedne strane, utvrdi prakse koje se primjenjuju kako bi se izolovali najveći problemi kao zajednički sadržilac u svim JLS. S druge strane, istraživanje treba da omogući uvid u postojeće modele finansiranja u svakoj JLS kako bi se ponudio poboljšani okvir koji bi u srednjoročnom periodu unaprijedio praksu dodjele sredstava u cilju projektnog planiranja, implementacije i evaluacije projekata.

Struktura izvještaja bazirana je na utvrđivanju konkretnih finansijskih pokazatelja i stepena odstupanja od osnovnih principa LOD metodologije. Analiza je podijeljena na sljedeća poglavlja:

- određivanje prioriteta,
- modeli (su)finansiranja,
- analiza dodijeljenih sredstava,
- monitoring i evaluacija uspješnosti,
- zaključak,
- preporuke.

Određivanje prioriteta prema LOD metodologiji počinje na način da se definisanje tematskih oblasti radi u skladu sa strateškim razvojnim dokumentima i akcionim planovima kojima su utvrđene smjernice razvoja JLS. Na ovaj način se obezbjeđuje da će saradnja lokalne uprave sa civilnim društvom polučiti najveću korist za stanovništvo. Podrazumijeva se da su budžetska sredstva ograničena i da je u ovoj fazi važno na transparentan, racionalan i efikasan način smanjiti broj tematskih oblasti za projektne aktivnosti kako bi njihova provedba bila ciljana, mjerljiva i učinkovita. Ukoliko to nije slučaj, malo je vjerovatno da će sredstva biti usmjerena tamo gdje za to postoji najveća strateška potreba. U tom kontekstu, postoje bar dva značajna indikatora koja govore o (ne)postojanju uslova za prioritizaciju: stepen vezivanja projekata za usvojene lokalne strateške dokumente sa akcionim planovima i provedba redovnih konsultacije sa civilnim društvom u periodu izrade nacrtu budžeta za sljedeću godinu.

Analiza modela (su)finansiranja projekata omogućava uvid u praksu načina dodjele sredstava – direktno ili putem javnog poziva, pri čemu je vid dodjele putem javnog poziva značajan iskorak ka projektno utemeljenom obliku saradnje sa civilnim društvom.

Segmenti projektnih aktivnosti koji suštinski predstavljaju integralni dio cijelog projektnog ciklusa od kreiranja strategije, utvrđivanja prioriteta, dodjele finansijskih sredstava, do same implementacije projekta su i monitoring i evaluacija. Ukoliko svi koraci u ovom procesu nisu sistematski urađeni, teško je očekivati da dio monitoringa i evaluacije bude operativan. Cilj je bio da se kroz upitnik i intervju u partnerskim JLS poveća svijest o potrebi za unaprjeđenjem ovog segmenta projektnog ciklusa u srednjoročnom periodu.

Zaključak predstavlja sažetak uočenih nedosljednosti i primjera dobre prakse u JLS, a preporuke su date na osnovu situacione analize i prema generalnim koracima iz LOD metodologije.

Situaciona analiza za Općinu Centar

Prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja, Općina Centar je najrazvijenija JLS u FBiH⁴, a osim toga karakteristična je i procentualno gledajući, po najznačajnijem udjelu sredstava alociranim na OCD u analizi svih ReLOaD partnerskih JLS.

Određivanje prioriteta

Općina Centar posjeduje sljedeće strateške dokumente koji su relevantni za obalst koji tretira ReLOaD projekat:

- Strategija razvoja Općine Centar Sarajevo 2016-2022, sa Akcionim planom 2016 – 2019

---

⁴Socioekonomski pokazatelji po općinama u Federaciji BiH 2016

- Plan upravljanja otpadom Općine Centar 2013-2018, sa Akcionim planom energetske održivog razvoja Općina Centar Sarajevo (SEAP), usvojen u julu 2016.godina, bez roka implementacije
- Strategija prema mladima 2014-2020, Sa Akcionim planom 2014 – 2020

Prema informacijama prikupljenim od općinskih službenika, Općina definiše prioritete tematske oblasti za projektovanje aktivnosti za saradnju sa civilnim društvom na godišnjem nivou, a na osnovu usvojenih Akcionih planova. Posmatrajući broj tematskih oblasti, kao i broj vezanih projekata za period 2015. – 2017.godine, dolazi se do zaključka da se ovaj proces ne odvija prema LOD metodologiji. Prema LOD metodologiji, prioritiziranje podrazumijeva sužavanje tematskih oblasti na 3 do 5 na godišnjem nivou. U Općini Centar, taj broj je 8, u svakoj od analiziranih godina pomenutog perioda.

Poredeći broj projekata u različitim vrstama tematskih oblasti sa ukupnom finansijskom vrijednošću projekata u 3 godine između 2015. i 2017. godine, uočavaju se dva značajna trenda. Prvi je smanjenje broja projekata u svim oblastima, kao i smanjenje sredstava alociranih za civilno društvo. Drugi je značajan rast obima alociranih sredstava na boračka udruženja.

Najveći broj projekata vezan je za oblast sporta, s tim da je zabilježen značajan pad kako u broju projekata sa 81 i 72 u periodu između 2016. i 2017. godine, tako i u apsolutnom iznosu. Slijede projekti socijalne inkluzije (prosječno od 60 projekata za 2015. i 2016., 8 za 2017.godinu), te obrazovanja, mladih, kulture i okoliša u 2015. i 2016. godinu u rasponu od 15 - 28, a zatim pad u broju projekata u ovim oblastima na 5 i manje. Najveći pad bilježi oblast kulture sa padom broja projekata od 28 u 2016., na 5 u 2017.godini.

Ovakav trend ukazuje na slabu usklađenost prakse prioritiziranja projekata sa LOD metodologijom budući da su se sredstva prelila na boračkih udruženja, a ne na smanjenje broja projekata OCD u pravcu većih finansijskih vrijednosti za projekte iz tih oblasti. Drugi indikator neusklađenosti je očit nedostatak odlučivanja o prioritetima uz konsultacije sa širokim spektrom zainteresiranih strana.⁵

Modeli (su)finansiranja

Općinsko vijeće Centar je usvojilo Odluku o finansiranju organizacija civilnog društva LOD metodologiju 22.februara 2018 godine⁶. Pozitivan pomak koji je učinila Općina Centar jeste i objava samostalnog javnog poziva u 2018.godinu primjenjujući LOD metodologiju. Naime, Općina Centar je u obavezi prema ReLOaD projektu da tek 2019.godine objavi prvi samostalni javni poziv primjenjujući LOD metodologiju, međutim donosioci odluka su prepoznali prednosti LOD metodologije te krenuli ranije s njenom provedbom. Ovo svakako predstavlja jasno opredjeljenje i stav donosioca odluka u Općini Centar da se unaprijedi transparentno finansiranje projekata civilnog društva i u konačnici saradnja s civilnim društvom.

⁵Na javni poziv za finansiranje i sufinansiranje projekata udruženja i fondacija sredstvima budžeta Općine Centar za 2017. godinu, koji je bio objavljen u dnevnom listu „Oslobođenje“ i na općinskoj web stranici, 22. juna 2017. godine i otvoren do 7. jula 2017. godine, se prijavilo 187 aplikacija sa 192 projekata, od čega je odabrano 29 organizacija koje su ispunile uslove iz Pravilnika o načinu, postupku i kriterijima za dodjelu sredstava udruženjima i fondacijama. <http://www.centar.ba/novost/13611/podrska-opcine-centar-nevladinom-sektoru>

⁶ Službene novine Kantona Sarajevo broj 10/18

Prema dosadašnjoj praksi javni poziv za OCD nije uključivao puni set obrazaca iz LOD metodologije i to:

- a) Logički okvir rada
- b) Finansijski identifikacioni formular

Vrijednosni pragovi nisu precizirani, ali iz uvida u javne pozive dostupne na zvaničnoj web stranici Općine kao i primjera projektne dokumentacije, oni se u sferi OCD uspostavljaju u rasponu od 1.500,00 KM do 10.000,00 KM.

OCD se također finansiraju direktno na zahtjev i to tako da se sjednicama Općinskog Vijeća odlučuje o direktnoj dodjeli sredstva civilnom društvu čiji su projekti od značaja za Općinu Centar.

Sufinansiranje i finansiranje sportskih organizacija vrši se putem javnog poziva koji je do sada bio propisan Pravilnikom o kriterijima za finansiranje javnog interesa Općine Centar u oblasti sporta, kao i putem direktne dodjele sredstava čiji su projekti od značaja za Općinu Centar. Raspon dodjele sredstava za sportske organizacije je u vrijednosti od 3.000,00 KM do 4.000,00 KM.

Kada su u pitanju boračka udruženja sredstva su se do sada dodjeljivala na tri načina:

1. putem javnog poziva,
2. direktno na zahtjev odlukom vijeća
3. na osnovu statusa društva od posebnog interesa odlukom vijeća, bez pravilnika.

Raspon iznosa boračkim udruženjima u praksi znatno su veći od iznosa namijenjenim OCD i sportskim organizacijama i kreće se od 4.000,00 KM do 69.250,00 KM.

Analiza dodijeljenih sredstava

Raspon učešća sredstava za civilno društvo u budžetu Općine Centar kreće se od 4.7 posto, prema izvršenju budžeta za 2015. godinu do 1.7 posto prema planu iz 2018. godine.

Primjetan je pad sredstava namijenjenih civilnom društvu na prelazu iz 2016. na 2017. godinu praćen istovremenim rastom sredstava za boračka udruženja, dok istovremeno ukupna budžetska sredstva u istom periodu bilježe rast. Prisutna je Izrazito negativna korelacija u 2017 godini. Tabela ispod predstavlja detaljniji prikaz ovih kretanja.

Tabela 1. Pregled budžeta Općine Centar Sarajevo u periodu 2015 – 2018. godinu i alokacija sredstava za civilno društvo

Godina	Budžet Općine ⁷	Promjena	Ukupno civilno društvo	Promjena	% Udjela civilnog društva u budžetu Općine	Sportske organizacije	Boračka udruženja	OCD
2015	25.861.934,00		1.218.211,48		4.7	338.511,48	414,200.00	465.500,00
2016	26.371.693,00	+2%	1.346.700,00	+9.6%	5.1	356.000,00	425.300,00	565.400,00
2017	36.104.424,00	+27%	1.110.121,00	-17.5%	3.1	271.421,00	444.400,00	394.300,00
2018 plan	46.177.000,00		799.000,00 ⁸				329.000,00	470.000,00

Posmatrajući isključivo boračka udruženja primjećujemo kontinuiran rast postotka sredstava alociranih ovom tipu organizacija, čak i kada ukupna sredstva za civilno društvo bilježe kontinuiran pad u periodu od 2016. godine. Taj iznos je 40 posto u 2017. godini, odnosno za oko 15 posto više od prosjeka svih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS. Ukupna sredstva namijenjena za civilno društvo u Općini Centru padaju za 17.5 posto na prelazu iz 2016. na 2017. godinu, ali rastu u apsolutnom (za blizu 20.000,00 KM) i procentualnom (za 8.6 posto u ukupnom udjelu) kada govorimo o boračkim udruženjima.

Tabela 2. Pregled izdvajanja za boračka udruženja

Godina	Ukupno civilno društvo	Boračka udruženja	% Boračka udruženja
2015	1.218.211,48	414,200.00	34
2016	1.346.700,00	425.300,00	31.6
2017	1.110.121,00	444.400,00	40
2018 plan	799.000,00	329.000,00	41.2

Raspored sredstava za boračka udruženja po načinu (su)finansiranja velikom većinom odnosi se na javni poziv i to od preko 80 posto. Taj postotak blago opada u periodu od 2015. do 2017. godine sa 87.1 posto na 81.2 posto, da bi u planu za 2018. godinu bio preko u iznosu od 91.2 posto. U apsolutnom smislu iznos za period 2015. – 2017. godinu je jednak, odnosno 361.000,00 KM svake godine, te nešto manji u planu za 2018. godinu – 300.000,00 KM. Na osnovu posebnog statusa/stavke u budžetu i na osnovu zahtjeva Općinskom vijeću taj je iznos podjednako raspodijeljen i kreće se u rasponu od 29.000,00 KM do 59.000,00 KM godišnje.

⁷ <http://www.centar.ba/stranica/budet-opine-centar>

⁸ Plan za sportske organizacije nije dostavljen u okviru istraživanja

Tabela 3. Pregled izdvajanja za boračka udruženja prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno boračka udruženja	Boračka udruženja na zahtjev	Boračka udruženja po posebnom statusu	Boračka udruženja po javnom pozivu	% Boračka udruženja po javnom pozivu
2015	414.200,00	24.200,00	29.000,00	361.000,00	87,1%
2016	425.300,00	25.300,00	39.000,00	361.000,00	84,9%
2017	444.400,00	24.400,00	59.000,00	361.000,00	81,2%
2018 plan	329.000,00	/	29.000,00	300.000,00	91,2%

Sportske organizacije u Općini Centru učestvuju u manjem postotku kada je u pitanju alokacija sredstava za civilno društvo nego većina ostalih ReLOaD partnerskih JLS, odnosno u oko 25 posto sa blagom tendencijom opadanja sa 27.8 posto 2015. na 24.5 posto 2017. godine.

Tabela 4. Pregled izdvajanja za sportske organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Sportske organizacije	% Sportske organizacije
2015	1.218.211,48	338.511,48	27,8%
2016	1.346.700,00	356.000,00	26,4%
2017	1.110.121,00	271.421,00	24,5%
2018 plan	799.000,00		

Način (su)finansiranja na sportske organizacije odnosi se na javni poziv i na direktnu dodjelu putem zahtjeva. Taj je odnos bio nešto veći u korist dodjele na zahtjev do 2016. godine, kada je putem javnog poziva uplaćeno 45 posto sredstava, a onda, u 2017, primjećuje se značajno manji postotak uplaćen putem javnog poziva, odnosno 29.1 posto.

Tabela 5. Pregled izdvajanja za sportske organizacije prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije na zahtjev	Sportske organizacije po javnom pozivu	% Sportske organizacije po javnom pozivu
2015	338.511,48	178.511,48	160.000,00	47,3%
2016	356.000,00	196.000,00	160.000,00	45%
2017	271.421,00	192.421,00	79.000,00	29,1%
2018 plan				

Tabela 6. Objedinjen pregled dodjele sredstava za boračka udruženja i sportske organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno boračka udruženja	Ukupno sportske organizacije	Sportske organizacije i boračka udruženja	% Sportske organizacije i boračka udruženja
2015	1.218.211,48	414,200.00	338.511,48	752.711,48	61,8%
2016	1.346.700,00	425.300,00	356.000,00	781.300,00	58%
2017	1.110.121,00	444.400,00	271.421,00	715.821,00	64,5%
2018 plan	799.000,00	329.000,00	246.300,00	329.000,00	

Analizirajući alokaciju sredstava na OCD uočavamo dvije bitne karakteristike. Prvo, ukupno učešće ove vrste organizacija je u prosjeku veće za Općinu Centar nego što je to slučaj u većini drugih analiziranih ReLOaD partnerskih JLS – od 35.5 do 42 posto u odnosu na oko 20 posto koji je prosjek u drugim JLS. Druga karakteristika je opadajući trend učešća OCD u ukupnom iznosu za civilno društvo i to za 6.5 posto sa 42 na 35.5 na prelazu između 2016. na 2017. godinu. Isto tako, značajno je smanjenje sredstava alociranih putem javnog poziva i to za 26.9 posto, sa 64.4 na 37.5 između 2015. i 2017. godine. U apsolutnom smislu, taj je iznos više nego prepolovljen sa 300.000,00 KM na 148.000,00 KM na prelazu između 2016. na 2017.godinu.

Tabela 7. Pregled izdvajanja za OCD u ukupnom udjelu i prema načinu (su)finansiranja

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno OCD	% OCD	OCD po javnom pozivu	%OCD po javnom pozivu	OCD na zahtjev
2015	1.218.211,48	465.500,00	38,2	300.000,00	64.4	165.500,00
2016	1.346.700,00	565.400,00	42	300.000,00	53	265.400,00
2017	1.110.121,00	394.300,00	35,5	148.000,00	37.5	246.300,00
2018 plan	799.000,00	470.000,00		220.000,00		250.000,00

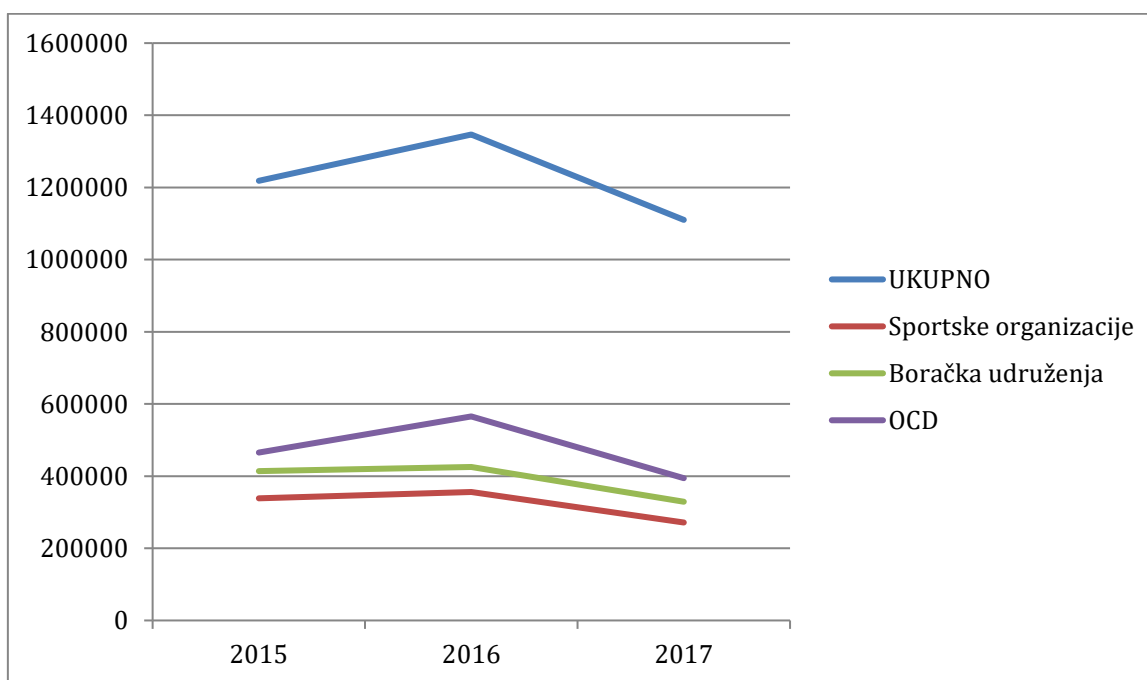
Analizirajući alokaciju prema načinu (su)finansiranja bez obzira na vrstu organizacije primjećujemo kontinuiran pad dodjele sredstava putem javnog poziva u periodu 2015.– 2017.godine, sa 67.4 posto na 53 posto. Udio OCD u ukupno dodijeljenim sredstvima po javnom pozivu je ujednačen, u postotku od oko 25 posto za sve tri godine.

Tabela 8. Pregled raspodjele sredstava po vrsti organizacije

Godina	Ukupno civilno društvo	Ukupno po javnom pozivu	% po javnom pozivu	OCD po javnom pozivu	% OCD po javnom pozivu/ukupno po javnom pozivu
2015	1.218.211,48	821.000,00	67,4	300.000,00	24,6
2016	1.346.700,00	821.000,00	60,9	300.000,00	24,6
2017	1.110.121,00	588.000,00	53	148.000,00	25,2
2018	799.000,00	520.000,00		220.000,00	42,3

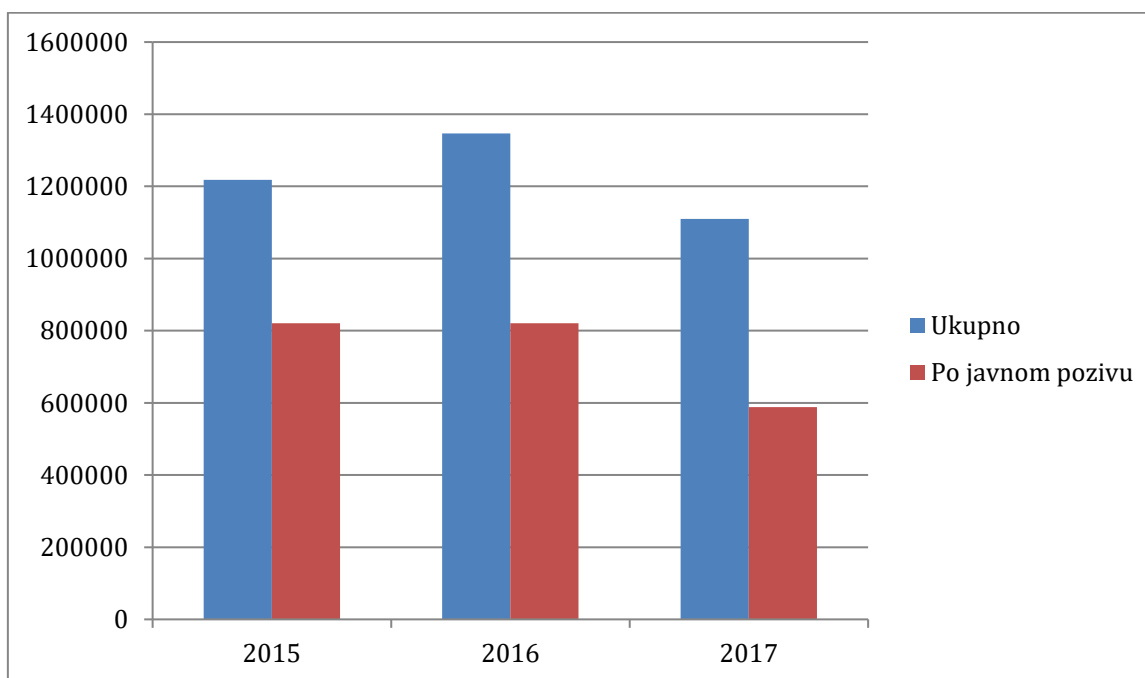
Krivulja u Grafu 1 ispod označava trend alokacije sredstava u Općini Centar u periodu 2015. – 2017.godine. Pad u sredstvima ukupno namijenjenih civilnom društvu najdrastičnije se reflektira na OCD, zatim sportske organizacije i boračka udruženja.

Grafikon 1. Pregled dodjele sredstava prema vrsti organizacije u periodu 2015. - 2017. godine

Graf 2 pokazuje kretanje ukupnih sredstava i alokacije po javnom pozivu za period 2015. - 2017.godine. Zanimljivo je da udio po javnom pozivu ne raste kada raste ukupni budžet za civilno društvo, između 2015. i 2016, ali kada ovaj budžet opada, (su)finansiranje po javnom pozivu opada u još drastičnijem postotku.

Grafikon 2. Dodjela sredstava u KM po javnom pozivu za period 2015.-2017.godine

Monitoring i evaluacija uspješnosti

Kada govorimo o praksi u ovom segmentu projektnog ciklusa, u Općini Centru nemaju razvijen sistem monitoringa i evaluacije. Ne postoje bilo kakvi definisani standardi ili formulari, niti tim službenika kojima je monitoring u obimu posla. Prema informacijama dostavljenim od strane općinske administracije, monitoring se vrši tek povremeno, ukoliko postoji procjena da je to potrebno i to na način da jedan uposlenik obavi terensku posjetu projektu, bez sistematiziranog načina izvještavanja. Prema procjenama općinskih službenika, učinkovitost projekata civilnog društva je nezadovoljavajuća i ne doprinosi značajno ostvarivanju strateških ciljeva.

Zaključak

Pozitivna karakteristika Općine Centra je činjenica da se u ovoj Općini najviše sredstava izdvaja na OCD. Druga pozitivna karakteristika je praksa dodjele po javnom pozivu koja nije limitirana samo na OCD, već se u velikoj mjeri sprovodi i u oblasti sporta i projekata boračke populacije. Ovi pokazatelji, s druge strane, bilježe negativan trend u zadnje tri godine, a posebno kao posljedica procentualno rastućih izdvajanja na boračka udruženja.

Kada govorimo o utvrđivanju prioriteta, nameće se zaključak da u ovom segmentu projektnog ciklusa postoji niz izazova koji se odnosi na neprovođenje temeljitih javnih konsultacija u saradnji sa civilnim društvom kako bi se definisao uži broj prioriternih tematskih oblasti za (su)finansiranje, nedovoljno vezivanje projekata za strateške dokumente, i putem rasparčanosti velikog broja projekata male vrijednosti na neograničen broj sektora.

U smislu načina (su)finansiranja, relativno u odnosu na većinu drugih JLS, dodjela putem javnog poziva zauzima značajnije mjesto u praksi.

Preporuke

- Osigurati provedbu LOD metodologije i prilikom budućih javnih poziva koje objavljuje Općina Centar;
- Povećati minimalne vrijednosne pragove za projekte OCD i to na iznos koji je u dosadašnjoj praksi bio maksimalan, odnosno 10. 000,00 KM;
- Sprovoditi transparentne javne konsultacije i debate sa civilnim društvom i građanima na godišnjem nivou, sa posebnim naglaskom na odabir 3 do 5 užih prioriternih tematskih oblasti za (su)finansiranje;
- Putem lokalnih medija potrebno je sprovesti aktivnu i sistematsku kampanju kako bi se obezbijedio što veći, neophodan odziv u učestvovanju u određivanju tematskih prioriteta u široj lokalnoj zajednici;
- Početi sa sprovođenjem monitoringa putem tima specijaliziranog za tu aktivnost i na osnovu standardizovanih formulara za evaluaciju;
- Uspostavljanje obaveze izvještavanja o aktivnostima i rezultatima projekata Općinskom Vijeću na sistematizovan način a ne samo o utrošku sredstava. U ovim izvještajima trebaju biti jasno prezentirani podaci o iznosima koji su dodijeljeni civilnom društvu za određene projekte, na koji način se ti projekti uklapaju u strateške dokumente Općine, broju korisnika i konkretne rezultate projekta;
- Gore navedene izvještaje objavljivati na web stranici Općine i to na način da bude lako dostupno za posjetioce stranice.